

Огляд творчості Василя Симоненка

Григорій Олегович Савчук

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
(майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022);
e-mail: gsavchuk@karazin.ua; https://orcid.org/0000-0003-2690-0915*

У статті цілісно проаналізовано доробок Василя Симоненка: лірику, ліро-епос, новелістику. Прیدілено увагу збіркам «Берег чекань» та «Для себе». Відзначено романтичні риси, підготовку ліричного героя до дорослого життя, відчуття відповідальності. Підкреслено, що вірші цих збірок допомагають автору досягти емоційної рівноваги, виконують своєрідну психотерапевтичну функцію. Перша надрукована збірка «Тиша і грім» виявила оновлення поетичного змісту при збереженні класичних форм. Проаналізовано полюси «тиші» (інтимна лірика) та «грому» (громадянська лірика), відзначено дидактизм та афористичність. Посмертна збірка «Земне тяжіння» вражає «перенаселеністю» віршового рядка, концентрацією думки, прозорістю ідей, вірою в майбутнє. Вивчено особливості адресних віршів, засоби боротьби із негативними суспільними явищами. Із ліро-епічних творів для аналізу обрано антирелігійну поему «Божественний пшик».

Під час дослідження лірики В. Симоненка виявлено невербалізовані мотиви прагнення до змін, устремління та духовного шляху. Романтизм поетичних творів суголосний із новелістикою В. Симоненка, зібраною в книзі «Вино з троянд». Проаналізовано сюжетну організацію та ідейний рівень новел «Він заважав їй спати», «Вино з троянд», «Чорна підкова». Акцент зроблено на відкритих фіналах творів.

Казки шістдесятника містять політичний підтекст, але можуть бути адресованими і молодшому читачу. Для повнішого розуміння художнього світу автора треба знати його літературно-критичну творчість, передусім статтю «Краса без красивостей», присвячену поезії Л. Костенко. В. Симоненко постає в іпостасі професійного читача, який аналізує збірку «Мандрівки серця». Помічені В. Симоненком краса, мудрість, тонка душевна чутливість і хороший смак можуть бути сказані і про самого критика. Зроблено висновок, що поет залишався чесним і в житті, і в творчості, як і більшість шістдесятників.

Ключові слова: Симоненко, лірика, поетична збірка, новелістика, ліро-епос

Савчук Г. О. Обзор творчества Василя Симоненко

В статье целостно проанализирована творчество В. Симоненко: лирику, лиро-эпос, новеллистику. Уделено внимание сборникам «Берег ожиданий» и «Для себя». Отмечено романтические особенности поэзии, подготовку лирического героя к взрослой жизни, чувство ответственности. Подчеркнуто, что стихи этих сборников помогают автору достичь эмоционального равновесия, выполняют своеобразную психотерапевтическую функцию. Первый напечатанный сборник «Тишина и гром» обнаружил обновление поэтического содержания при сохранении классических форм. Проанализированы полюса «тишины» (интимная лирика) и «грома» (гражданская лирика), отмечено дидактизм и афористичность. Посмертный сборник «Земное притяжение» поражает «перенаселенностью» стихотворной строки, концентрацией мысли, прозрачностью идей, верой в будущее. Изучены особенности адресных стихов, средства борьбы с негативными общественными явлениями. Из лиро-эпических произведений для анализа избрана антирелигиозная поэма «Божественный пшик».

При изучении лирики В. Симоненко обнаружены невербализованные мотивы: ожидание перемен, устремление и духовный путь. Романтизм поэзии созвучен с новеллистикой В. Симоненко, собранной в книге «Вино из роз». Проанализированы сюжетная организация и идейный уровень новелл «Он мешал ей спать», «Вино из роз», «Черная подкова». Акцент сделан на открытых финалах произведений.

Сказки шестидесятника содержат политический подтекст, но могут быть адресованными и младшему читателю. Для более полного понимания художественного мира автора надо знать его литературно-критическое творчество, прежде всего статью «Красота без красивостей», посвященную поэзии Л. Костенко. В. Симоненко выступает в ипостаси профессионального читателя, который анализирует сборник «Путешествия сердца». Замеченные В. Симоненко красота, мудрость, тонкая душевная чувствительность и хороший вкус могут быть сказаны и о самом критике. Сделан вывод, что поэт оставался честным и в жизни, и в творчестве, как и большинство шестидесятников.

Ключевые слова: Симоненко, лирика, поетический сборник, новеллистика, лиро-эпос

Hryhorii Savchuk. Review of Vasil Simonenko's work

In the paper the work of Vasil Simonenko (lyric poetry, lyro epic, short stories) is integrally analysed. Attention to collections "Bank of expectations" and "For itself" is paid. The romantic features of lyric poetry, preparation of lyric hero to adult life, feeling of responsibility are marked. The verses of these collections help an author to attain an emotional equilibrium, perform the original psychotherapy duty. First printed collection "Silence and thunder" educed the updating of poetic maintenance at maintenance of classic forms. The poles of "silence" (intimate lyric poetry) and "thunder" (civil lyric poetry) are analysed, didacticism and gnomie are marked. The posthumous collection "Earthly gravitation" strikes the "overpopulation" of the verse line, the concentration of idea, the transparency of ideas, the faith in the future. The features of address verses, facilities of fight against the negative public phenomena are studied. During the study of lyric poetry of V. Symonenko non-verbalized motives of aspiring to the changes, aspiration and spiritual way are educed. Romanticism of lyric poetry is consonant with short stories of V. Symonenko, collected in a book "Wine from roses". The plot organization and ideological level of short stories "He interfered with her to sleep", "Wine from roses", "Black horseshoe" are analysed. An accent on the open finales of works is done.

The fairy-tales of the sixty contain a political implication, but they could be addressed to the junior reader. For more complete understanding of the artistic world of author it is necessary to know his literary-critical work, foremost the article "Beauty without beauties", sanctified to the poetry of L. Kostenko. V. Symonenko appears in the hypostasis of professional reader that analyses

collection "Trip of heart". V. Symonenko noticed beauty, wisdom, thin heartfelt sensitiveness and good taste, could be said about a critic. The conclusion, that a poet kept straight in life, and in work, as well as majority of sixties is drawn.

Key words: Symonenko, lyrics, poetry collection, short stories, lyric-epic

Творчість Василя Симоненка тривалий час є об'єктом наукових досліджень, результатами яких стали чисельні видання різного читацького призначення (див. біобібліографічні покажчики [4] та [5]). У цьому масиві праць окремо стоять статті в підручникових виданнях: [2], [5], [1] та ін. Однак навіть їхньої сукупності недостатньо, щоб створити цілісний літературний портрет видатного шістдесятника, що визначає актуальність подальших оглядових студій. Метою пропонованої статті є спроба суб'єктивно окреслити основні риси творчості Василя Симоненка в ліриці, новелістиці та в ліро-епосі.

Доробок В. Симоненка складається з поетичних збірок, новелістики, байок, казок, щоденника «Окрайці думок», публіцистичних та літературно-критичних творів. Поезії митця йшли до свого читача (спочатку радянського, а потім у незалежній Україні) з довгими затримками, деякі твори вперше були опубліковані не так давно [7]. Радянська цензура пропускала у друк часто відверто слабкі твори, а вірші, сильні в художньому плані, але хибні в ідеологічному, завертала. Так з'явилася, наприклад, єдина прижиттєва збірка «Тиша і грім» (1962 рік).

Ще за студентських років В. Симоненко сформував збірку «Берег чекань». Назва книги може бути прочитаною в романтичному ключі: ліричний герой перебуває в стані очікування подорожі, повної несподіванок та небезпек, тим більше, що йдеться про морську подорож. Разом з тим, автор чекає на вихід самої збірки, яка пролежала у видавництві «Молодь» півтора року й так і не була надрукована. Відчуваючи, що цензура не пропустить і інші твори, поет тимчасово зупиняє вектор власної поезії на собі й пише добірку «Для себе» (1954 рік).

Перед читачем постає образ ліричного героя, який перебуває в стані підготовки до дорослого життя. Це вже сформована особистість, але відчувається ще брак досвіду, тому поет наполегливо шукає відповіді на наболілі питання, і найголовніше з них – яким шляхом піти, чому присвятити життя: «Куди піти, звернутися до кого, // Де відшукати живодайний лік?» [7, с. 106]. Щоб відповісти самому собі на такі запитання, ліричний герой бере участь в уявних діалогах з матір'ю (наприклад, вірш «Розмова»), звертається до дівчини (поезія «Дівчина!»), шукає щирого друга («Гей, товаришу!»).

У добірці достатньо багато поезій з реченнями в умовному способі, це означає, що ліричний герой розглядає різноманітні варіанти розвитку подій, уявляє, що може статися в майбутньому і як на це реагувати. Об'єкт цих

роздумів – узагальнений образ дівчини, закорінений у фольклорі.

Ліричний герой ставиться до дорослого життя вкрай відповідально, він ретельно готується до нього, знає, що попереду ще багато роботи на «ниві нерясній» (читай – на теренах Батьківщини). Разом з тим, поет відчуває потужну підтримку родини – не на матеріальному, а передусім на духовному рівні. Неперехідні сімейні духовні цінності стають міцним фундаментом для подальшого життя:

Коли не вмів ще й «Букваря» читати,
Ходив, як кажуть, пішки під столом,
Любить людей мене навчила мати
І рідну землю, що б то не було [7, с. 110].

Час від часу в добірці «Для себе» оприявнюється юнацький максималізм (не забуваємо, що поету всього дев'ятнадцять років), але ліричний герой швидко розвивається й поступово стає на шлях від ранньої до, так би мовити, зрілої молодості. Добірка характеризується рівновагою, в ній є емоційні піки, проте це емоції не стихійні, а контрольовані розумом і волею. Вірші, які народжуються, стають опорою в процесі дорослішання та змужніння, вони відповідають на актуальні особисті питання, прояснюють внутрішній стан поета й віхи його духовного шляху, звідси і назва добірки – «Для себе».

Друку збірки «Тиша і грім» довелося чекати В. Симоненку ще довгих вісім років, тільки у 1962 році вона вийшла в Державному видавництві художньої літератури. Для творчої людини – це ціле життя, поет пройшов шлях від тихої юнацької лірики до емоційної поезії високого громадянського звучання. Не останню роль у цій еволюції зіграв досвід журналіста, вміння відгукуватися на суспільні проблеми.

Новаторство збірки виявилось не на рівні пошуків нових поетичних форм, а на рівні змісту. Вражає простота виражальних засобів, прозорість стилю, лаконізм, цілісність поетичного тексту, афористичність, декларативність. В окремих віршах впадає в око дидактизм.

Наскрізна метафора «тиші» та «грому» дістає свого локального втілення в однойменному циклі. В його центрі перебувають любовні переживання ліричного героя. Тиша в циклі співвідносна зі стагнацією, бездіяльністю, пасивністю й занепадом, але надходить гроза, тиша падає на коліна перед громом, і розбуджена коханням душа людини прокидається.

У межах же всієї збірки «тиша» та «грім» – це два полюси, до яких тяжіє більшість поезій, тільки «тиша» в масштабах книги співвідносна з так званою «тихою» лірикою, а «грім» – із суспільною тематикою. «Тихими» виявляються спогади автора про своє дитинство (поезія «Лист»), пейзажна

поезія, осмислення теми мирного труду («Жорна», «Баба Онися», «Піч», «Косар»). Для цих творів характерна відсутність високих емоційних піків, окличних речень. Проте це не виключає пафосу, притаманного ліриці В. Симоненка загалом.

До «тихого» полюсу належить й інтимна лірика, що передає багатий внутрішній світ закоханої людини. Надія, радість, захоплення, сум через нерозділене кохання, ревності, сумніви почергово виходять на перший план, але при цьому незмінними залишаються повага до коханої, відповідальність, терпіння і мудрість, бажання вчитися любові. Ліричний герой готовий долати будь-які перешкоди, щоб довести силу свого почуття. Художньо довершеними постають твори, що увійшли до золотого фонду української поезії: «Вона прийшла», «Спади мені дощем на груди...», «Море радості», «Є в коханні і будні і свята...», «Коли б тобі бажав я сліз і муки...» та ін. Почуття ліричного героя інтенсивні, для них характерна велика амплітуда, але при цьому помічаємо рівність, плинність, прагнення автора гармонізувати внутрішній стан і стосунки із зовнішнім світом. Сукупність названих ознак справляє своєрідний виховний ефект на читача, збагачує його духовно.

Полюс «грому» – це громадянська лірика на воєнну та антифашистську тематику (наприклад, поезія «Язик»), але щонайперше слід виділити тему уславлення українського народу, рідної землі (наприклад, поезія «Спасибі»), наших пращурів («Мій родовід») та вболівання за долю нащадків («Ми думаєм про вас. В погожі літні ночі...»). Цікаво спостерігати, як інтимна та громадянська лірика накладаються. Наприклад, початок вірша «Я закоханий палко, без міри...» переконує читачів у тому, що йдеться про любовні переживання:

Я закоханий палко, без міри
У небачену вроду твою.
Все, що в серці натхненне і шире,
Я тобі віддаю [7, с. 6].

Третя ж строфа «переключає» читача на жанрові особливості громадянської лірики:

Кожну хвилю у кожному днину
Гріє душу твоє ім'я,
Ненаглядна, горда, єдина,
Україно Радянська моя [7, с. 6].

Перегуки між інтимними, любовними почуттями та громадянською лірикою є типовими для шістдесятників. Але наскільки ширими є зізнання В. Симоненка в любові до «Радянської» України? Сумніви виникають тому, що цитований вірш є другим у збірці, а початок ліричної книжки тих часів годі уявити без так званого «паровоза», тобто поезій, які

услаблюють партію, Леніна, Сталіна, пролетаріат, оспівують щасливе майбутнє. З іншого боку, цитований вірш «на тему» демонструє типову для В. Симоненка структуру пафосних, громогласних творів: окреслення теми в першій строфі, крещендо в розвитку ліричного сюжету в другій та пристрасне утвердження думки в третій, сказати б, «ударній» строфі, яку часто завершує знак оклику. Наприклад:

Нехай серця не знають супокою,
Хай обганяють мрії часу біг,
І наша юність буде хай такою,
Щоб їй ніхто не заздрити не міг! [9, с. 34]

Наведений уривок засвідчує провідну особливість лірики В. Симоненка – романтизм, що був міцно закорінений у поетичному світогляді шістдесятників, які з надією й захватом очікували на щасливе особисте й суспільне майбутнє.

У збірці «Тиша і грім» помітною є також іронічно-саркастична інтонація, що іноді межує з чорним гумором: цикл «Мандрівка по цвинтарю», «Лист читачів поету», міні-байки «Годинник», «Мудра сова», «Яке зухвальство!..» Іронія, гумор, сатира, а в наступній збірці поета «Земне тяжіння» і сарказм – це потужна зброя автора проти негативних явищ суспільного радянського життя 50–60-х років, проти обивательства й застою.

Вдалими є спроби В. Симоненка і в синкретичних жанрах ліро-епосу (поема «Симфонія прощання», легенда «Русалка»).

Мабуть, ще ніхто із дослідників творчості В. Симоненка не відзначав, що слова «грим» та «громадянський» сприймаються майже як спільнокореневі. Тому, можливою є те, що назва збірки 1962 року містить зашифроване послання читачеві: **г**ромадянська лірика покликана розбудити національну свідомість українців.

Посмертна збірка В. Симоненка «Земне тяжіння» (1964 рік) тематично продовжує попередню, з тим важливим доповненням, що саме громадянська поезія стає виключно домінують. Редактори київського видавництва «Молодь» «попрацювали» над книгою і внесли певні «корективи», але навіть у такому вигляді збірка вражає сміливістю та громадянською мужністю.

Відкривається книга низкою поезій, що стали хрестоматійними, в хорошому розумінні цього слова: «Світ який – мереживо казкове!..», «Лебеді материнства», «Скільки б не судилося страждати...», «Ти знаєш, що ти – людина...», «Де зараз ви, кати мого народу?..», «Гей, нові Колумби й Магеллани...», «Перехожий» та інші. Вражають висока концентрація думки й почуття, «перенаселеність» віршового рядка, афористичність, прозорість ідеї, порив і віра в прийдешнє. Перший вірш «Світ який – мереживо казкове...» показовим є тому, що є своєрідною молитвою, в якій звучать прохання, захват, подяка, прагнення до служіння «мільйоннокому» світу. Це цілком оптимістична,

піднесена поезія, що вкотре розкриває багатство позитивних емоцій ліричного героя.

Всю силу ненависті до ворогів України поет вклав у вірш «Де зараз ви, кати мого народу?..» Твір побудований на опозиціях. Головна з них («влада (кати) – народ») звучить уже в першому рядку, їй підпорядковуються всі інші антитези: ясні зорі, тихі води – чорна злоба катів; козацька кров українців – байстрюки, завойовники; волячі жили народу (символ сили) – відсутність величі й сили в ворогів. Всі ці опозиції узагальнює протиставлення «сонце вічності над українським народом – тимчасове панування катів», що може бути розширеною до антитези «вічне – мінуще». Порушено онтологічну проблему буття нації. Автор утверджує думку про її вічне існування: «Народ мій є! Народ мій завжди буде!» Народ як частина опозиції, що вводиться в кожну з чотирьох строф, може бути співвіднесений з рослиною, яка проб'ється через усі перепони за будь-яких умов. У поетичному пророцтві в першій та третій строфах ідеться про те, що український народ буде існувати вічно, а його вороги «пощезнуть». Загальний рух ліричного сюжету можна окреслити так: гнівне і презирливе питання-виклик катам – теза про вічність народу – пророцтво про його благодатне майбутнє – інвектива проти ворогів народу (влади катів). Отже, від питань у перших рядках автор стрімко переходить до утвердження основної думки та гнівних окличних речень, які містять і лайливі слова:

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде! [8, с. 18]

Корпус громадянської лірики на початку збірки аж ніяк не може бути співвіднесеним із «паровозом». Це щирі зізнання ліричного героя, який може бути ототожнений із автором. Поезія «Де зараз ви, кати мого народу...» демонструє ще одну особливість зрілої лірики В. Симоненка – адресність. Поет обирає для аналізу негативне явище й тих, хто його уособлює. Так з'являються вірші «До суєсловів», «До папуг», «Містиків, що неймовірно прудко тікав од поїзда». В арсеналі автора – гнів, презирство, іронія та сатира, у цих та інших творах поет веде прицільний вогонь по дворушництву та лицемірству, виступає проти викривлених духовних цінностей, і допомагає йому в цій боротьбі досвід журналіста.

У збірці «Земне тяжіння» побільшало афоризмів, перед нами той В. Симоненко, якого легко впізнають навіть учні середньої школи, до програми якої за часів незалежної України входили «Лебеді материнства» (часто цитованими стали рядки «Можна все на світі вибирати, сину, // Вибрати не можна тільки Батьківщину» [8, с. 9]) та поезія «Ти знаєш, що

ти – людина...» («Ти знаєш, що ти – людина. // Ти знаєш про це чи ні?» [8, с. 11]). Це означає, що твори В. Симоненка мають виняткове значення в патріотичному вихованні молоді. Вірш «Лебеді материнства» було покладено на музику.

Пейзажна та інтимна лірика у збірці «Земне тяжіння» об'єднана спільною ідеєю: кохана, як і реальності природи, – це загадки, які прагне розгадати ліричний герой. Об'єднує ці жанри і провідна мінорна тональність.

Із ліро-епічних творів збірки важливою для розуміння художнього світу В. Симоненка є антирелігійна поема «Божественний пшик». За сюжетом отець Данило звертається до бога, щоб той приборкав дружину, яка зраджує отцю. Бог прилітає на землю і вирішує ввійти «в черево бараняче», щоб сказати «одкровеніє» норавливій дружині. Але ветеринар лікує барана, і Бог виходить із тварини «пшиком». Тоді сам піп вдягає баранячу шкіру і з неї говорить до дружини. Її ж коханець бере баранячу шкуру за роги та шмагає попа.

Ця слабка в художньому плані поема характеризує В. Симоненка як атеїста. І священник і бог у творі виглядають примітивно, викликають відразу, особливо у віруючої людини. Разом з тим, цілковита «заземленість» образів цього твору вказує на прагнення автора не шукати відповіді в небі, а жити й працювати в земному світі, самостійно вирішувати насущні питання. Поет повністю визнає силу земного тяжіння.

Романтичний порив, що його митець проніс через своє коротке життя, виявляється і в так званих невербалізованих мотивах – прагнення до змін, устремління та духовний шлях. Мається на увазі те, що названі мотиви не закріплені за відповідними словами – вони проступають крізь текст і передаються читачеві на рівні почуттів та асоціацій.

Романтико-реалістичною виявляється проза В. Симоненка, об'єднана у збірці новел «Вино з троянд» (написана в 1962 р., надрукована в 1965 р.). Тематичний центр книжки – переживання автора студентських років, кристалізовані під впливом життєвого досвіду. Однак ці переживання не втратили своєї гостроти, свіжості й прозорості. Герої творів – переважно молоді люди, які тільки починають життя.

Новела «Вино з троянд» – це історія стосунків горбаня Андрія та красуні Ольги. Хлопець кохає дівчину, але розуміє, що вони ніколи не будуть разом, адже до Ольги сватаються перші хлопці в селі. Ольга дає зрозуміти Андрієві, що їй потрібен чоловік, який полюбить її саму, а не її вроду: «Що то краса? Вітри видублять шкіру, дощі змиють рум'янець! Натягаєшся ящиків на токах, попогнеш спину на буряках – де та й врода дінеться?» [7, с. 407]. Проте хлопець не може собі дозволити повірити натякам Ольги.

Андрій і Ольга – по-своєму маргінальні особистості, як не підкоряються законам соціуму. Ольга дбає про душевну, а не фізичну красу, Андрій замкнувся у світі квітів, які він вирощує на своєму

подвір'ї, відмовившись від обов'язкового елементу селянської садиби – городу. Дівчина розвіює сумніви хлопця фінальною фразою: «А до весілля ти неодмінно приготуй вино з троянд...» [7, с. 408].

Відкритий фінал є одним із улюблених прийомів Симоненка-прозаїка. У більшості його героїв все життя попереду, тому не варто ставити крапки над і. В новелі «Чорна підкова» автор передає діалог між хлопцем і дівчиною, стосунки яких себе вичерпали. Молоді люди сперечаються і звинувачують одне одного, заховавшись від дощу під кроною дерева, і не підозрюють, що готують щастя для інших. Піддавшись емоціям, хлопець «нервово човгав черевиком по зеленому горбику і вже вибив на ньому чорну підкову» [7, с. 394]. Дівчина не витримує словесного двобою й тікає, хлопець рушає за нею. В цей час під дерево забігла заховатися від дощу інша пара закоханих, які знаходять підкову: «...якось несподівано зустрілися їхні очі, потім руки і губи» [7, с. 355]. Останній абзац новели – афористична сентенція автора, яка не потребує коментарю: «Ті, що знаходять підкову, ніколи не думають про того, хто загубив її» [7, с. 395].

Стрімкою в розвитку сюжету є новела «Він заважав їй спати». Гнат і Ліда – молоде подружжя. Вони кохають одне одного, але на заваді стає, як не парадоксально, кашель Гната. Чоловік цілими ночами працює над кресленнями, палить і заважає дружині спати. Уважний читач розуміє, що це метафора. Ліда належить до тих людей, які «сплять» усе своє життя. Збагнувши це, Гнат кидає дружину, в стосунки молодих людей втручається батько Ліди, який одночасно є начальником Гната. Тесть розуміє, що нічого не вдієш, але в останньому діалозі із зятем говорить: «Я сказав їй, що ти, може, повернешся до неї, коли вона

проснешся. Тоді ти не заважатимеш їй спати» [7, с. 390].

Для новел В. Симоненка характерні економність поетикальних засобів, легкість оповіді, прозорість стилю, лаконізм, афористичність, малий обсяг, відсутність яскраво вираженого дидактизму. Лірика та епос митця доповнюють одне одне: те, що не було доступне для розкриття засобами поезії, автор розкриває в прозі на ґрунті епічного сюжету.

Деякі свої твори В. Симоненко присвячував наймолодшому читачеві, це «Казка про Дурила», «Цар Плаксій та Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки». Однак за казковими сюжетами дорослий читач бачить глибокий політичний підтекст.

Для повнішого розуміння художнього світу автора треба знати його літературно-критичну творчість, передусім статтю «Краса без красивостей», присвячену поезії Л. Костенко. В. Симоненко постає перед нами в іпостасі професійного читача, який аналізує збірку «Мандрівки серця». Дослідник найбільше цінує в ліриці «простоту», яка «є антиподом примітиву і синонімом віртуозності», яка «поєднує в собі красу, мудрість, тонку душевну чутливість і хороший смак» [7, с. 504]. Ті самі слова сучасні літературознавці говорять і про творчість самого В. Симоненка.

В. Симоненко прожив коротке життя – всього двадцять вісім років. Після виходу збірки «Тиша і грім» у 1962 році в радіоінтерв'ю поет сказав: «Що я можу сказати про себе? Ще так мало прожито і так мало зроблено. Хочеться бути людиною, хочеться робити гарне і добре, хочеться писати такі вірші, які б мали право називатися поезією. І якщо це мені вдається рідко, то це не тому, що я не хочу, а тому що мало вмю і мало знаю. Найбільше люблю землю, людей, поезію і... село Біївці на Полтавщині, де мама подарувала мені життя. Ненавиджу смерть...» [7, с. 504].

Поет залишався чесним і в житті, і в творчості, як і більшість шістдесятників.

Література

1. Бернадська Н. І. Українська література ХХ ст. / 3-тє видання, стер. Київ: Знання-Прес, 2006. 271 с.
2. Василь Симоненко. *Історія української літератури ХХ ст.* У двох книгах / за ред. В. Г. Дончика. Кн. 2. Частина друга (1960–1990-і рр.). Київ: Либідь, 1995. С. 115–124.
3. Василь Симоненко: «Україно, ти моя молитва». Біобібліографічний нарис. Київ, 2007. 112 с.
4. Витязь невмирущого слова. Василь Симоненко. Біобібліографічний покажчик. Черкаси, 2011. 108 с.
5. Ковальчук О. Г., Кузьменко М. В. Василь Симоненко. *Історія української літератури. ХХ – поч. ХХІ ст.* У трьох томах. 2 том. Київ: Академія, 2014. С. 79–89.
6. Процюк С. Відкинуті і воскреслі. Брустурів: Дискурсус, 2020. 192 с.
7. Симоненко В. Вибрані твори / упоряд. Анатолій Ткаченко, Дана Ткаченко. Київ: Смолоскип, 2010. 852 с.
8. Симоненко В. Земне тяжіння: Поезії. Київ: Молодь, 1964. 120 с.
9. Симоненко В. Тиша і грім. Київ: Державне вид-во художньої літератури, 1962. 159 с.

References

1. Bernadska N. I. *Ukrainska literatura XX st. / 3-tie vydannia, ster.* Kyiv: Znannia-Pres, 2006. 271 s.
2. Vasyl Symonenko. *Istoriia ukrainskoi literatury XX st. U dvokh knykhakh / za red. V. H. Donchyka.* Kn. 2. Chastyna druha (1960–1990-i rr.). Kyiv: Lybid, 1995. S. 115–124.

3. Vasyl Symonenko: «Ukraino, ty moja molytva». Biobibliohrafichnyi narys. Kyiv, 2007. 112 s.
4. Vytiiaz nevmyrushchoho slova. Vasyl Symonenko. Biobibliohrafichnyi pokazhchuk. Cherkasy, 2011. 108 s.
5. Kovalchuk O. H., Kuzmenko M. V. Vasyl Symonenko. Istoriia ukrainskoi literatury. XX – poch. XXI st. U trokh tomakh. 2 tom. Kyiv: Akademiia, 2014. S. 79–89.
6. Protsiuk S. Vidkynuti i voskresli. Brusturiv: Dyskursus, 2020. 192 s.
7. Symonenko V. Vybrani tvory / uporiad. Anatolii Tkachenko, Dana Tkachenko. Kyiv: Smoloskyp, 2010. 852 s.
8. Symonenko V. Zemne tiazhinnia: Poezii. Kyiv: Molod, 1964. 120 s.
9. Symonenko V. Tysha i hrim. Kyiv: Derzhavne vyd-vo khudozhnoi literatury, 1962. 159 s.

Савчук Григорий Олегович, кандидат филологических наук, доцент кафедры истории украинской литературы, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, г. Харьков, 61022); e-mail: gsavchuk@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0003-2690-0915>

Hryhoriy Savchook, PhDof Philological Sciences, Assistant Professor of the Department of the Ukrainian Literature, V. N. Karazin Kharkiv National University (Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine); e-mail: gsavchuk@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0003-2690-0915>